

Hannu Hauninen

Tuulelle kuiskattu



TUULELLE KUISKATTU

© 2020 Hannu Hauninen

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-1459-1

TUULELLE KUISKATTU

Hans muistelee

Yöllä oli satanut ohut kerros lunta, mutta aamupäivällä se oli jo lähes kaikkialta sulanut pois, vain varjoisissa kohdissa oli pieniä päiviä jäljellä. Minulla ei ollut riittävästi tarmoa liittyä vaimoni seuraan kauppakeskuksen hyörinään, kuten ei kovin usein muulloinkaan, ne vain olivat jonkinlaisia Molokin kitoja, johon miesparka katosi tyystin. Niinpä suuntasin askeleeni jälleen kerran hyvän ystäväni Hansin luo. Hän asusteli vaimonsa Erjan kanssa kaupungin keskustan tuntumassa, mukavassa rivitalohuoneistossa, jossa oli kahdelle ihmiselle yllinkyllin tilaa. Painoin pari kertaa ovikelloa ja avoin oven, ei se koskaan päivällä ollut lukossa. Huikkasin tervehdyksen ketään näkemättä, vastassa oli eteinen ja keittiön oviaukko, perältä kuului Hansin mörähdys, eli hän oli omassa huoneessaan, kirjojen, äänilevyjen ja taulujen maailmassaan. Riisuin kengät, ripustin takin vaatepuulle ja lakin hattuhyllylle. Ketään ei näkynyt, Erja oli siis kaupungilla tai lenkillä. Hans löytyi huoneestaan muhkeasta nojatuolistä, jollaisia oli kaksi pienen pöydän molemmin puolin. Yllätyksekseni huoneessa virnuili myös vanha koulukaverini Olly, tuo näppyläkasvo ja ikuinen rokkari pesemättömine hiuksineen. Hans vaikutti hieman myrtyneeltä silmälasiansa takaa. Ukoilla oli kahvikupit vierellään ja muutama pipari asetilla. Hans ei sanonut mitään. Päältä kalju, suuret silmäpussit ja harmaat viikset hieman vinon nenän alla olivat kaikki asettuneet kuin odottamaan jotain. Olly katkaisi hiljaisuuden ja totesi Hansin kärsi-

vän maailmantuskaa, uutinen ei minua yllättänyt, sen vuoksi minä olin varmaan tullutkin, sillä Hansin kanssa saa suorittaa milloin minkäkinlaista parannustyötä. Olly oli vetänyt päällensä koinsyömän villapaidan ja farkut. Hän oli jo kouluaikoina erikoinen persoona, kinas i opettajan kanssa maidonjuonnista, siitä kieltäytyen perusteella, että maito kalkkeuttaa aivot. Opettaja yritti moisen kieltää, mutta Olly oli tapansa mukaan asiaan perehtynyt, hän oli lukenut tietyn tutkimuksen, johon hän tietonsa perusti. Opettaja luovutti enemmän väitteen todeten Ollyn saavan pärjätä vedellä. Meille muille moiset väittelyt olivat mukavaa vaihtelua ja välitunnilla Olly kehui opettajan hyvää toleranssia. Itse en ihan aina ollut vakuuttunut tämän ylioppilaaksi lukeneen kaverin aivojen koostumuksesta, mutta Hansin kanssa yhdessä nuorina miehinä todettiin ainakin Ollyn mulkun olevan valtava. Tämä asia paljastui hänen vanhempiansa mökillä, kun minä vahingossa avasin väärän oven juuri kun Olly tunkeutui Riitan alakertaan. Armeijaan häntä ei koskaan hyväksytty tai haluttu, enkä toisaalta asiaa ihmettele, sillä eihän tämä ambivalentti tyyppi siinä rääkissä olisi mitenkään pärjännyt. Otteensa oli hieman naismainen, mitään naisilta poisottamatta, mutta toki ajatustenvaihdossa me kolme matkan varrella pääsimme mielestäni melko pitkälle, ainakin leveälle. Nappasin olohuoneen puolelta tuolin itselleni, sillä Hansin valtakunnassa oli ainoastaan kaksi muhkeaa nahkatuolia. Hans tiedusteli, haluaisinko kenties kahvia, kun kieltäydyin, hän totesi ettei sitä pannussa enää olisi ollutkaan.

– Mitäs Hansin tuska tällä kertaa koskee, minä kysyin.

Olly selvensi Hansin heti herättyään saaneen ajatuksen maailman väestön liikakasvusta, tietysti, juuri niinhän ihmisen pitää aamunsa aloittaa, jo ennen kahvia ja sanomalehteä pitää rajoittaa syntyvyyttä. Hans hymyili, kyllä hän tiesi pian pääsevänsä vauhtiin ja saavansa kaksi innokasta opetuslasta väittelemään mahdollisesti aiheesta, joka jos kauan kestäisi, saattaisi rönsyillä ties mihin saakka. Ollyn mukaan Hans on sitä mieltä, että liika populaatio on suurin syy ilmastomuutokseen, mielestäni ajatus, jota Pentti Linkola on koko ikänsä pitänyt pinnalla. Nyt myös Hans pääsi vauhtiin. Hän kertoi edellisenä iltana tutustuneensa tähän ihmisten lisääntymiseen arvostetun aikakauslehden sivuilta ja yllättynyt kuinka lyhyessä ajassa meidän tallaaajien lukumäärä maailmassa on moninkertaistunut. Ei ilmastomuutos Hansin mukaan mistään lehmistä suinkaan johdu, vaan meidän ihmisten lisääntymishalusta. Luke-mansa mukaan meitä oli vuonna 1804 ollut miljardi, seuraava miljardi oli rikkoutunut 1927 ja siitä hieman alle sadassa vuodessa meitä onkin arvioiden mukaan lähes 8 miljardia. On arvioitu koko maailmassa olleen 1500-luvulla noin 420–540 miljoonaa ihmistä ja silloinkin jatkuvia sotia, tauteja kuten kuuluisa musta surma, jotka harvensivat väestöä kovalla kädellä.

– Miettikää miten vähän olisi teollisuutta, liikennettä, maataloutta mikäli meitä nykyään olisi vain vaikkapa tuo yksi miljardi. Euroopassa ovat arvioineet olleen 1300-luvun alkuosalla noin 70 miljoonaa asukasta, on siinä ollut jokaisella tilaa. Lehmän henkäilyä olisi mahtunut ilmaan pilvin pimein ja paskaa maanpinnalle. Ensimmäisen ja toisen miljardin väliä oli

123-vuotta, mutta sitten tahti kiristyi, meni 33 ja sitten vain 14-vuotta seuraavien miljardien ylitykseen. Tämä meidän lääketieteenkehitys on hieno asia, apumme kehityksmaille ja samansuuntaiset, mutta jos ajattelee, että Lontoossa on ollut joskus 1700-luvulla lapsikuolleisuus yli 70 %, niin kyllä kaikki rokotteet ja kehittyneet lääkkeet vievät meidät lopulta tuhontielle.

– Raakaa ajattelua, mutta valitettavasti totta. Meillä olisi huomattavasti vähemmän autoja, kulutusta, lentokoneita, saastuttavia tehtaita. Elämä olisi vielä epävarmempaa kuin nykyään, mikäli ei olisi rokotteita ja lääkkeitä, totesin Hansin esitykseen.

– Niin ja aina joku sotahullu kansa pyrki lisääntymään vain tarvittavien sotilaiden vuoksi, Olly lisäsi.

– Ilmastonmuutosta ei pysäytä mikään sähköautoilu tai jätteidenkierrätys, ne ovat vain pientä piperrystä, kunnon maailmansota, joka veisi laakista puolet ihmisistä olisi ainut ensiapu, Hans totesi totisena.

Olimme hetken hiljaa, tuo Hansin ajatus oli suorastaan kauhea, pöyristyttävä. Maailman kantokyky alkaa kuitenkin olla tiensä päässä. Ihmisten lisääntyminen ja samanaikainen väijäämätön ilmastonmuutos ovat niin hirveä yhdistelmä, ettemme me niistä selviä ja samalla vielä täysin epäpätevät johtajat tiettyjen suurmaiden johdossa vievät meidät sokeasti kohden nykyisen maailman tuhoa. Suomi näyttää esimerkkiä laskevalla käyrällä suhteessa esimerkiksi Afrikan tai Aasian väkimääriin. Sanotaan ennenkin olleen lämpimiä talvia, kylmiä kesä, mutta nyt ovat kaiketi äärimmäiset ilmiöt lisääntyneet, kuivuus vähentää viljelyä, myrskyt ovat tuhoisampia, valtavat metsäpalot tuhoavat laajoja alueita ja

tappavat eri eläinlajeja sukupuuttoon. Hans kirosi vielä lisäksi nykyiset valtiojohtajat, nämä narsistit ja populistit, jotka tuijottavat ainoastaan omaan napanöyhtäänsä. Olly muisti vitsin, jonka juuri oli kuullut, tunsin sen hieman eri versiona, mutta juju oli sama.

– Trumppi oli vaimonsa ja poikansa kanssa lentokoneessa. Koneen lentäjä ilmoitti polttoaineen olevan lopussa, mutta lohdutti koneessa olevan kaksi laskuvarjoa, joten rouva ja poika voisivat varmuuden vuoksi hypätä koneesta ja lentäjä yrittäisi tehdä sen jälkeen hallitun pakkolaskun. Trumppi ei tätä hyväksynyt, hän oli sentään Amerikan presidentti, tärkeä mies. Hän ilmoitti hyppäävänsä ensin ja poika sitten perässä, rouva voisi turvautua pakkolaskuun yhdessä lentäjän kanssa. Niinpä Trumppi nappasi pakkauksen selkäänsä ja hypäsi käskien poikansa seurata. Äiti pyysi surullisena poikaa nopeasti seuraamaan isäänsä, mutta poika lohdutti äitiään ja sanoi heille molemmille riittävän laskuvarjot, sillä isä oli ponkaissut koneesta poikansa koulurepun kanssa.

Hans nauroi, hän ei ollut kuullut vitsiä. Totesimme kyseisen vitsin mairittelevan tätä jenkkien ihmemiestä, jota eräät ihailevat, toiset kokevat myötähäpeää. Tämä vitsi oli kuitenkin hyvä, sillä Hans unohti väestönkasvun ongelmat ja aloimme muistella taas kerran kouluaikojamme. Siitä puhe kääntyi aivan varhaislapsuuteen, siihen mitä me muistamme vaikkapa viidestä ensimmäisestä vuodesta. Olly osasi hienosti johdatella Hansia muistelemaan varhaisinta lapsuuttaan, väittämällä ettei itse muista omista vaiheistaan juuri mitään. Lapsuuden muistot ovat välähdyksiä, pieniä hetkiä, nopeasti ohikii-

täviä. Ne tuovat mieleen mosaiikinpalaset, joita kootaan historiallisessa hetkessä. Sitä miettii muistaako hetket mustavalkoisena vaiko värillisenä, mutta lopulta sillä ei ole väliä. Lapsen muistot eivät onnistu kronologisesti, ne ovat vain tapahtumia ilman päivämääriä tai tarkkoja vuosilukuja. Ne ovat takanapäin, kuin kirjat hyllyissä, mutta ilman nimiä selkämyksissä. Valokuvat tuovat häivähdyksiä, myös vanhempien kertomukset ovat tärkeitä, mutta tietyn hetken muistaminen taitaa sittenkin olla sattumaa, siihen täytyy sisältyä jotain erikoista. Hyvä esimerkki on omalla kohdallani, kun presidentti John F. Kennedy murhattiin, olin silloin 12-vuotias ja televisiossa katkaistiin ohjelma uutisen tultua tietoisuuteen, tämän ensitiedon jälkeen soitettiin surumusiikkia. On monta muutakin presidenttiä ja merkittävää henkilöä murhattu sen jälkeen, mutten minä niiden yhteydessä muista yksityiskohtia. Hans on kirjoittanut ajattelman aiheesta, se tuli mieleeni. ”Muistin verkkoon / tarrautuneet kokemukset / irti pyrkivät / tulevaisuuteen jatkaakseen / turhaan räpiköivät / unohduksen syvään syliin.”

– Missä sä Hans ekat vuotesi elit, ei ole ollut koskaan puhetta siitä, Olly kysyi.

Hans ensin yritti toppuutella, mutta sitten hän Ollyn innostaessa alkoi kertoa tarinaansa ja muistikuviaan. Hän oli elänyt ensimmäiset noin viisivuottaan mammansa maatalossa. Hänen vanhempansa saivat talon toisesta päädyistä kahden huoneen asunnon. Koti oli vaatimaton, pieni keittiö, johon mahtui pöytä ja kolme tuolia, oli hella ja taso, jolla pesuvati ja vesikannu. Siinä suoritettiin niin tiskaus kuin kasvojenpesu. Kokovar-

talohygienia hoideltiin lauantaisin saunassa. Toinen huone oli yhdistetty makuu- ja olohuone. Heteka toimi sänkynä ja päivällä sohvana. Olohuoneenpöytä tuoleineen, lipasto. Korkea uuni nurkassa huolehti huoneiston lämmityksestä. Lisäksi myöhemmin ilmestyi silloin hieno radio-levysoitin yhdistelmä. Räsymatot lattioilla ja toki keittiön ovensuuseinällä oli kolme korkeaa kaappia. Hänen mammansa talo oli L-kirjaimen muotoinen. Hansin perhe asui kirjaimen kannan päässä. Kirjaimen yläpäässä oli mamman makuuhuone ja vieressä hänen uuden miehensä huone. Hansin oikea isoisä oli kuollut Jatkosodan aikana jäätyään navetassa sonnin ja seinän väliin. Hans on aikuisena saanut kuvan isovanhempiensa hääkuvasta ja yhdennäköisyys hänen ja isoisän välillä oli ollut lähes häkellyttävä. Näiden kahden makuuhuoneen jälkeen olivat rinnakkaiset olohuone ja keittiö. Hans muistaa kalusteet hyvin, sillä ne pysyivät lähes samoina koko mamman lopun elinaikaa. Tummaa ja arvokkaan näköistä. Keittiö oli lähes olohuoneen kokoinen ja sen vierellä oli suuri porstua, jossa kesäisin ruokailtiin, lapsia kun oli kymmenen ja pari renkiä vielä päälle. Olohuoneesta pääsi vielä suurempaan saliin, jota ei talvella säästäväisyyssyistä lämmitetty kuin tarvittaessa. Salissa oli hyllykköjä, nojatuoleja, paljon tauluja, siellä pidettiin esimerkiksi kinkereitä. Salista pääsi myös porstuaan ja vielä yhteen kesähuoneeseen, jossa saattoi majoittaa vieraita, siitä pääsi kauniin kuistin kautta ulos. Talon yläkerta oli avointa tilaa, jossa sijaitsi valtava mankeli. Se piti hirveää kolinaa kun sitä käytettiin. Lisäksi Hans muisti sinne joskus päästyään nähneensä isän nuorimman veljen perhos- ja linnunmuna kokoelmat, mutta

Tämä teos on tekijän kolmas julkaisu. Se sisältää kaksi koskettavaa tarinaa rakkaudesta, ystävydestä ja kuolemasta. Pienen ihmisen elämä on tärkeä, elämisen arvoinen, mutta silti hauras, aivan kuten on kuiskaus tuulelle, katoava ja silti kaunis. Hymy ja kyyneleet vuorottelevat kirjan sivuilla, niiden väliin mahtuu kokonainen ihmiselämä.

BoD



www.bod.fi